

[Holger Eriksen.]

syge, som uden egentlig at være farlige dog har det saaledes, at det vil medføre Ulemper for dem selv ikke at have Ophold paa en Anstalt, syge, som er farlige for sig selv, og endelig syge, som er farlige for andre.

De Problemer, Lovforslaget beskæftiger sig med, er navnlig følgende: hvem der har Ret og Pligt til at sørge for en sindssyg Persons Indlæggelse paa Anstalt, hvilke Formaliteter der skal iagttages ved Indlæggelsen, hvad der skal foretages for at varetage den sindssyges personlige Interesser, under hvilke Vilkaar en Patient kan udskrives, og derunder naturligvis ogsaa, hvornaar Udskrivningen kan nægtes, samt Angivelse af, hvilken Myndighed der kan appelleres til, hvis Udskrivning nægtes. Under tidligere Diskussion om dette Emne har man gjort gældende, at man her giver Sindssygdømmene en Undtagelsesstilling imellem alle andre Sygdomme, idet man i intet andet Tilfælde, maaske bortset fra Kønssygdømmene, paalægger den syge at lade sig behandle for Sygdommen.

Hertil er for det første at bemærke, at det maaske ingen Skade var til, om man havde noget mere rigoristiske Bestemmelser vedrørende Tuberkulosens Bekæmpelse, om man f. Eks. havde en Bestemmelse om, at alle de, der har haft Berøring med en Tuberkulosepatient, skulde lade sig undersøge. For det andet er det ikke Loven, men Sygdommen selv, der betinger Særstillingen. I alle andre Tilfælde maa man formode, at den syge selv tilstræber Helbredelsen, medens Sygdommen for den sindssyge netop viser sig ved, at den har elimineret vedkommendes Evne til at skønne over, hvad der baader ham bedst. Staten har da Forpligtelse til at skønne for ham, det vil sige, at den paa den ene Side maa paase, at Patienten faar den Behandling, der hurtigst og sikrest giver ham Helbredelse, og sørge for, at han ikke kommer under Forhold, der er til Skade for ham selv, og naturligvis sørge for, at han ikke kommer til at frembyde nogen Fare hverken for sig selv eller andre. Paa den anden Side maa Staten sørge for, at ingen mod sin Vilje bliver indespærret i en Sindssygeanstalt, hvis der ikke er Grund dertil, at ingen kommer til at opholde sig længere paa Sindssygeanstalt end nødvendigt, og at den syge faar en Værge i den Tid, han er indespærret.

Der var i tidligere Tid i store Dele af Befolkningen en udbredt Mistillid til Sindssygeanstalter. Man saa over dem en usynlig Inskription med Ordene: Her lades alt Haab

ude. Det hang maaske sammen med den Uhygge, der laa over selve Begrebet *en sindssyg*, en, der var besat af onde Aander, men desuden eksisterede der en Myte om, at Patienterne af Lægerne blev benyttet til videnskabelige Forsøg. Mistilliden er blevet næret gennem Læsning af daarlige engelske Kriminalromaner, hvor den ædle rette Arving ved en forbryderisk Læges Hjælp bliver holdt indespærret, medens Skurken sætter sig i Besiddelse af Arven og eventuelt ogsaa af Heltinden. Den er paa den anden Side blevet stærkt svækket af det dygtige, maalbevidste Arbejde, vore Sindssygelæger og deres Hjælpere har udført, og de Resultater, de har kunnet opvise. Jeg tror næppe, der er ret meget af Mistilliden tilbage.

Hvor der foreligger et Tilfælde af Sindssyge, eller hvor der skønnes at foreligge et Tilfælde af Sindssyge, vil det, der videre skal ske, komme til at forme sig, som jeg nu skal anføre, idet jeg ganske ser bort fra de Tilfælde, hvor den syge selv underkaster sig den nødvendige Behandling.

Det paahviler da den syges nærmeste at tilkalde en Læge. Denne skønner paa Grundlag af en Undersøgelse og de indhentede Oplysninger, om Patienten maa anses for sindssyg, og i saa Fald, om han bør indlægges paa en Sindssygeanstalt. Her stod i Forslaget i 1930, at Lægen kunde afgøre, hvilke Foranstaltninger der skulde træffes. Som det fremgaar af Bemærkningerne til Paragraffen, blev dette kritiseret som udflydende, og det er nu blevet nærmere præciseret. Skønner Lægen, at den syge bør indlægges paa en Sindssygeanstalt, er de nærmeste berettigede til at iværksætte Indlæggelsen. De nærmeste har altsaa ved denne Lov faaet en Ret, men ingenlunde en Pligt. Først hvis Lægen skønner, at det vil være uforsvarligt, at den syge ikke indlægges paa en Sindssygeanstalt, fordi den syge er farlig for sig selv, er de nærmeste pligtige at lade Indlæggelsen foretage. Forudsat at man ikke betvivler Lægens Evne eller Vilje til at skønne rigtigt, kan der formodentlig ikke indvendes noget imod denne Bestemmelse.

Videre hedder det, at de nærmeste har samme Pligt, hvis Lægen skønner, at den syges Helbredelse vil væsentligt forringes, hvis Indlæggelsen ikke finder Sted, men i saa Fald skal Lægens Skøn godkendes af Amtslægen paa det paagældende Sted, før Forpligtelsen indtræder. Ogsaa her er der Tale om en Foranstaltning i den syges egen Interesse. Forsømmer de nærmeste den Pligt til Indlæggelse, de har, skal Politiet træde til. Det var § 2.